

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΔΙΕΥΡΥΜΕΝΟ ΤΜΗΜΑ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΕΚΤΟΥ

της προσφυγής αριθ. 56672/00

που κατατέθηκε από την εταιρία *ÛĚĚĚ*

κατά

της Αυστρίας, του Βελγίου, της Δανίας, της Φινλανδίας, της Γαλλίας,
της Γερμανίας, της Ελλάδας, της Ιρλανδίας, της Ιταλίας,
του Λουξεμβούργου, της Ολλανδίας, της Πορτογαλίας,
της Ισπανίας, της Σουηδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων,
συνεδριάζον στις 10 Μαρτίου 2004 σε Διευρυμένο Τμήμα αποτελούμενο
από:

τον κύριο L. WILDHABER, *πρόεδρο*,
τον κύριο Κ.Λ. ΡΟΖΑΚΗ,
τον κύριο J.-P. COSTA,
τον Σερ Nicolas BRATZA,
τον κύριο G. BONELLO,
τον κύριο L. CAFLISCH,
τον κύριο I. CABRAL BARRETO,
τον κύριο R. TÜRMEN,
τον κύριο B. ZUPANČIČ,
την κυρία N. VAJIĆ,
τον κύριο J. HEDIGAN,
την κυρία M. TSATSA-NIKOLOVAJAYA,

την κυρία H.S. GREVE,
τον κύριο E. LEVITS,
τον κύριο K. TRAJA,
τον κύριο S. PAVLOVSKI, *δικαστές,*
και τον κύριο P.J. MAHONEY, *γραμματέα,*

Λαμβάνοντας υπόψη την πιο πάνω αναφερόμενη προσφυγή, η οποία κατατέθηκε στις 30 Μαρτίου 2000,

Λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση που ελήφθη στις 20 Απριλίου 2000 από τον πρόεδρο του τελούντα χρέη τρίτου τμήματος, στο οποίο η υπόθεση είχε αρχικά ανατεθεί, να μην συστήσει την λήψη ενός προσωρινού μέτρου στις εναγόμενες κυβερνήσεις,

Λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση της 12 Δεκεμβρίου 2002 με την οποία το συμβούλιο του τρίτου τμήματος παραιτήθηκε υπέρ του Διευρυμένου Τμήματος (άρθρο 30 της Σύμβασης),

Λαμβάνοντας υπόψη τις αποφάσεις που ελήφθησαν δυνάμει του άρθρου 36 § 2 της Σύμβασης να επιτραπεί η παρέμβαση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης, του Συμβουλίου των Δικηγορικών Συλλόγων της Ευρωπαϊκής Ένωσης («CCBE»), της Ευρωπαϊκής Ένωσης Νομικών Συμβούλων Επιχειρήσεων («AEJE»), της Διεθνούς Ομοσπονδίας των Ενώσεων των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων («FIDH») και της Διεθνούς Επιτροπής Νομικών («CIJ»).

Λαμβανομένων υπόψη των παρατηρήσεων που υποβλήθηκαν από τις εναγόμενες κυβερνήσεις, από την προσφεύγουσα εταιρία και από τους παρεμβαίνοντες, και ειδικότερα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, καθώς και των συμπληρωματικών παρατηρήσεων που παρουσιάστηκαν από τις εναγόμενες κυβερνήσεις, από την προσφεύγουσα εταιρία και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Αφού διασκέφθηκε, εκδίδει την ακόλουθη απόφαση:

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Η προσφεύγουσα είναι μία εταιρία περιορισμένης ευθύνης γερμανικού δικαίου που έχει την έδρα της στη Βρέμη. Εκπροσωπείται ενώπιον του Δικαστηρίου δια των κυρίων U. Zinsmeister και D. Waelbroek, του δικηγορικού γραφείου Ashurst που εδρεύει στις Βρυξέλλες. Ενας κατάλογος των εκπροσώπων των εναγομένων κυβερνήσεων έχει προσαρτηθεί στην παρούσα απόφαση. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκπροσωπήθηκε από τους κκ. A. Rosas, R. Lyal και C. Ladenburger. Το CCBE εκπροσωπήθηκε από τον Πρόεδρό του, τον κ. R. Wolff, δικηγόρο του Ζάλτσμπουργκ. Η AEJE εκπροσωπήθηκε από τους κκ. Cleary, Gottlieb, Steen και Hamilton, δικηγόρους των Βρυξελλών, η FIDH εκπροσωπήθηκε από τον Πρόεδρό της, κ. S. Kaba, δικηγόρο του Παρισιού, και η CIJ εκπροσωπήθηκε από την Γενική Γραμματέα της, κυρία L. Doswald-Beck.

A. Οι περιστάσεις της υπόθεσης

Τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης, όπως εξετάθησαν από τους διαδίκους, μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

Στις 16 Σεπτεμβρίου 1998, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υιοθέτησε μία απόφαση που επέβαλε σε δεκαέξι ναυτιλιακές εταιρίες, μεταξύ των οποίων και στην προσφεύγουσα, ένα πρόστιμο για παραβίαση των κανόνων ανταγωνισμού, οι οποίοι έχουν θεσπιστεί από την Συνθήκη σύστασης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας («η συνθήκη ΕΚ»). Η προσφεύγουσα εταιρία, από την πλευρά της, καταδικάστηκε σε πρόστιμο 13.750.000 ευρώ, πληρωτέο σε μία προθεσμία τριών μηνών από την κοινοποίηση της απόφασης. Με επιστολή της 25 Σεπτεμβρίου 1998, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή την πληροφόρησε ότι, αν ασκούσε προσφυγή κατά της απόφασης, το πρόστιμο δεν θα ήταν εισπρακτέο αμέσως, εφόσον θα κατέθετε στην Επιτροπή μία τραπεζική εγγύηση.

Στις 7 Δεκεμβρίου 1998, η προσφεύγουσα εταιρία προσέφυγε κατά της απόφασης ενώπιον του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων («το ΠΕΚ»). Στις 16 Δεκεμβρίου, ζήτησε την απαλλαγή από

την υποχρέωση να καταθέσει τραπεζική εγγύηση. Η αίτησή της απορρίφθηκε στις 10 Δεκεμβρίου 1999, για τον λόγο ειδικότερα ότι η πλειοψηφούσα μέτοχός της, εταιρία Hanjin (η οποία συγκαταλεγόταν επίσης ανάμεσα στις εταιρίες-παραλήπτες της απόφασης της 16 Σεπτεμβρίου 1998), θα πρέπει να είχε γνώση των εν λόγω παραβάσεων και ότι το πρόστιμο δεν αντιπροσώπευε παρά ένα μικρό ποσοστό του κύκλου εργασιών της προσφεύγουσας εταιρίας. Για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μία τραπεζική εγγύηση θα μπορούσε να χορηγηθεί από την πλειοψηφούσα μέτοχο.

Στις 26 Φεβρουαρίου 1999, η προσφεύγουσα εταιρία κάλεσε το ΠΕΚ να δεχθεί την αναστολή της εκτέλεσης της απόφασης της 16 Σεπτεμβρίου 1998 βάσει του άρθρου 242 (πρώην άρθρο 185) της συνθήκης ΕΚ. Στις 9 Απριλίου 1999, η αίτησή της υποστηρίχθηκε από την γερμανική κυβέρνηση, η οποία διατύπωσε την θέση της ως εξής: «(...) ένα μέτρο που έχει σχεδιαστεί (...) ως απλή διασφάλιση θα δημιουργούσε έτσι, πριν ακόμη το δικαστήριο αποφανθεί επί της ουσίας, ένα τετελεσμένο γεγονός που δεν θα ήταν πλέον δυνατόν να θεραπευθεί σε περίπτωση μεταγενέστερης απόφασης ευνοϊκής για την προσφεύγουσα. Η ζημία σε βάρος της τελευταίας θα ήταν σημαντική και ανεπανόρθωτη (...)».

Στις 21 Ιουλίου 1999, ο Πρόεδρος του ΠΕΚ απέρριψε την αίτηση. Αφού δέχθηκε ότι η προσφεύγουσα εταιρία δεν ήταν σε θέση να παρέξει η ίδια μία τραπεζική εγγύηση, διευκρίνισε ότι, για την εκτίμηση της δυνατότητας της παροχής μιας τέτοιας εγγύησης, συνέτρεχε λόγος να ληφθεί επίσης υπόψη ο όμιλος εταιριών στον οποίο αυτή ανήκε, άμεσα ή έμμεσα. Το απλό γεγονός ότι η πλειοψηφούσα μέτοχος έλαβε μία απόφαση που όριζε ότι δεν θα προσέτρεχε σε βοήθεια της προσφεύγουσας εταιρίας δεν αποτελούσε απόδειξη ότι η μέτοχος αυτή εμποδίστηκε να χορηγήσει την αναγκαία βοήθεια. Λαμβανομένης υπόψη της εμφανούς καλής οικονομικής κατάστασης της

πλειοψηφούσας μετόχου, η προσφεύγουσα εταιρία δεν απέδειξε την αδυναμία της να παρέξει την ζητούμενη εγγύηση.

Στις 30 Σεπτεμβρίου 1999, η προσφεύγουσα εταιρία άσκησε ενώπιον του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων («το ΔΕΚ») μία προσφυγή με την οποία υποστήριζε ότι η συνεκτίμηση των πόρων ενός τρίτου πάνω στον οποίο αυτή δεν ασκούσε κανέναν έλεγχο για να κριθεί η σκοπιμότητα μιας αναστολής της εκτέλεσης της απόφασης της 16 Σεπτεμβρίου 1998 ήταν παράνομη, παρέλειπε τον σχηματισμό της ορθής ισορροπίας των κρινόμενων συμφερόντων, αγνοούσε την αναζήτηση άλλων πιθανών λύσεων και δεν ήταν επαρκώς αιτιολογημένη. Προσέθετε ότι η άρνηση μιας αναστολής της είσπραξης του προστίμου πριν από την εξέταση της ουσίας από το Δικαστήριο ήταν αντίθετη προς το τεκμήριο αθωότητας που εγγυάται η Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Επικαλέστηκε επίσης το δικαίωμα σε μία αποτελεσματική προσφυγή ενώπιον ενός ανεξάρτητου δικαστηρίου και το δικαίωμα για μία δίκαιη δίκη.

Η προσφυγή απορρίφθηκε από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στις 14 Δεκεμβρίου 1999. Ο υψηλός δικαστής υπενθύμισε ότι δεν θα μπορούσε να επιτραπεί μία απόκλιση από τον κανόνα που προβλέπει την παροχή μιας τραπεζικής εγγύησης, παρά μόνον με τη συνδρομή εξαιρετικών συνθηκών και ότι, για την εκτίμηση της ικανότητας μιας επιχείρησης να παρέξει μία τραπεζική εγγύηση, ήταν θεμιτό να ληφθούν υπόψη οι πόροι του ομίλου επιχειρήσεων στον οποίο ανήκε. Πάνω σε αυτό το συγκεκριμένο σημείο, διατύπωσε την εξής σκέψη:

«Η προσέγγιση αυτή στηρίζεται στην ιδέα ότι τα αντικειμενικά συμφέροντα της ενδιαφερόμενης επιχείρησης δεν παρουσιάζουν έναν αυτόνομο χαρακτήρα σε σχέση με εκείνα από τα πρόσωπα, φυσικά ή νομικά, που την ελέγχουν και ότι ο σοβαρός και ανεπανάρθωτος χαρακτήρας της επικαλούμενης ζημίας πρέπει

επομένως να αξιολογηθεί στο επίπεδο του ομίλου τον οποίο συνθέτουν αυτά τα πρόσωπα. Αυτή η σύγκυση συμφερόντων δικαιολογεί ειδικότερα το να μην αξιολογηθεί τον ενδιαφέρον της συγκεκριμένης επιχείρησης να επιβιώσει ανεξάρτητα από το ενδιαφέρον που αυτοί που την ελέγχουν αποδίδουν στην διαιώνισή της (...) φαίνεται πράγματι φυσικό να χρησιμεύσει η αντικειμενική οικονομική κατάσταση του ομίλου ως αναφορά για να αξιολογηθεί αν ένας κίνδυνος σοβαρός και ανεπανόρθωτος είναι επικείμενος.»

Τον Μάρτιο 2001, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επέτυχε στην Γερμανία μία απόφαση εκτελεστότητας (*Vollstreckungsklausel*) που της επέτρεψε να ανοίξει μέσα στη χώρα αυτή μία διαδικασία είσπραξης του προστίμου. Τον Απρίλιο 2002, μέσα στο πλαίσιο της διαδικασίας ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, δήλωσε ότι δεν θα προχωρούσε σε οποιοδήποτε μέτρο είσπραξης ενόσο η υπόθεση θα εκκρεμούσε ενώπιον της δικαιοδοσίας αυτής.

Με απόφαση της 30 Σεπτεμβρίου 2003, το ΠΕΚ ακύρωσε τα πρόστιμα που επιβλήθηκαν σε βάρος της προσφεύγουσας εταιρίας και των άλλων παραληπτών της απόφασης της 16 Σεπτεμβρίου 1998. Επειδή οι διάδικοι δεν άσκησαν μέσα στην προβλεπόμενη προς τούτο προθεσμία των δύο μηνών ένδικο μέσο κατά της απόφασης αυτής, η τελευταία κατέστη τελεσίδικη.

B. Το εφαρμοστέο κοινοτικό δίκαιο και πρακτική

Δυνάμει του άρθρου 281 της συνθήκης ΕΚ, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα έχει νομική προσωπικότητα.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαθέτει την εξουσία να διερευνά τις συμφωνίες και τις πρακτικές που φαίνονται αντίθετες προς τα άρθρα 81 και 82 της συνθήκης ΕΚ και να επιβάλει πρόστιμα στις επιχειρήσεις που

παραβιάζουν τις διατάξεις αυτές (κανονισμοί 1017/68 και 4056/86 του Συμβουλίου).

Οι πράξεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (συμπεριλαμβανομένων των αποφάσεων που έχουν ληφθεί βάσει των πιο πάνω αναφερομένων κανονισμών) υπάγονται στον έλεγχο του ΔΕΚ (άρθρο 230 της συνθήκης ΕΚ). Οι προσφυγές που κατατίθενται ενώπιον αυτού δεν έχουν ανασταλτικό αποτέλεσμα, αν και το ανώτατο δικαιοδοτικό όργανο μπορεί, αν κρίνει ότι οι περιστάσεις το απαιτούν, να διατάξει την αναστολή της εκτέλεσης της προσβαλλόμενης πράξης (άρθρο 242 της συνθήκης ΕΚ).

Το άρθρο 256 της συνθήκης ΕΚ ορίζει ότι η αναγκαστική εκτέλεση των αποφάσεων του Συμβουλίου και της Επιτροπής διέπεται από τους κανόνες της πολιτικής δικονομίας που ισχύει στο Κράτος στο έδαφος του οποίου λαμβάνει χώρα. Ο εκτελεστός τύπος τίθεται πάνω στην απόφαση «χωρίς άλλον έλεγχο εκτός από εκείνον της επαλήθευσης του τίτλου» από τις εθνικές αρχές.

ΠΑΡΑΠΟΝΑ

Παραπέμποντας στην απόφαση *Matthews κατά Ηνωμένου Βασιλείου* ([GC] αριθ. 24833/94, CEDH 1999-I, 18 Φεβρουαρίου 1999), η προσφεύγουσα εταιρία υποστηρίζει ότι το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί της συμβατότητας των αποφάσεων των θεσμών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας με την Σύμβαση, ότι τα εναγόμενα Κράτη είναι ατομικά και συλλογικά υπεύθυνα για τις πράξεις αυτών των θεσμών και ότι, αρνούμενα να χορηγήσουν την αναστολή της εκτέλεσης της επίδικης απόφασης, τα δικαιοδοτικά όργανα της ΕΚ επέτρεπαν σε ένα απλό διοικητικό όργανο να προκαλέσει την εκκαθάριση της προσφεύγουσας εταιρίας, αντιθέτως προς τα δικαιώματα για μία δίκαιη δίκη, για μία αποτελεσματική πρόσβαση σε ένα ένδικο μέσο και για το τεκμήριο αθωότητας που καθιερώνονται από το άρθρο 6 της Σύμβασης.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

Η προσφεύγουσα εταιρία υποστηρίζει ότι τα περιστατικά της υπόθεσης αποκαλύπτουν μία παραβίαση του δικαιώματός της για πρόσβαση σε ένα δικαστήριο, με την έννοια του άρθρου 6 της Σύμβασης. Επικαλούμενη τα δικαιώματα για μία δίκαιη δίκη και για το τεκμήριο αθωότητας, εκτιμά ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6, από την στιγμή που δεν δίνεται ανασταλτικό αποτέλεσμα σε ένα ένδικο μέσο κατά μιας απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που επιβάλλει ένα πρόστιμο και ως συνέπεια της οποίας ο παραλήπτης κινδυνεύει να παραμεριστεί από την αγορά πριν να εξεταστεί η υπόθεσή του από έναν δικαστή.

Τα εφαρμοστέα εν προκειμένω αποσπάσματα του άρθρου 6 της Σύμβασης έχουν ως εξής:

«1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή δικάως, δημοσία και εντός λογικής προθεσμίας, υπό ανεξαρτήτου και αμερολήπτου δικαστηρίου, νομίμως λειτουργούντος, το οποίον θα αποφασίση είτε επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως, είτε επί του βασίμου πάσης εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως (...).»

2. Παν πρόσωπον κατηγορούμενον επί αδικήματι τεκμαίρεται ότι είναι αθώον μέχρι της νομίμου αποδείξεως της ενοχής του.»

A. Οι παρατηρήσεις των εναγομένων Κρατών

Το κύριο επιχείρημα των εναγομένων Κρατών συνίσταται στον ισχυρισμό ότι τα αναφερόμενα παράπονα δεν αναφέρονται σε κυριαρχικές πράξεις που έχουν αποφασιστεί ατομικά από τα εναγόμενα Κράτη, κατά τρόπο ώστε οι επίδικες πράξεις να μην αναλύονται σε μία

άσκηση από αυτά της δικαιοδοσίας τους με την έννοια του άρθρου 1 της Σύμβασης. Επικαλούνται την νομολογία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, σύμφωνα με την οποία μία προσφυγή δεν μπορεί να κατατεθεί κατά των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ως τέτοιων ούτε κατά των Κρατών-μελών, είτε από κοινού είτε χωριστά (*CFDT κατά των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των Κρατών-μελών*, προσφυγή αριθ. 8030/77, απόφαση της Επιτροπής της 10 Ιουλίου 1978, *Décisions et rapports* (DR) 13, σελ. 231). Δεν διακρίνουν κάποια αντίφαση μεταξύ της θέσης αυτής και της νομολογίας του Δικαστηρίου δυνάμει της οποίας Κράτη μπορούν να κριθούν υπεύθυνα για πράξεις που έχουν γίνει από αυτά σε εκτέλεση διεθνών υποχρεώσεων ή μέσα στο πλαίσιο τέτοιων υποχρεώσεων (βλέπε την απόφαση *Matthews κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, που αναφέρεται πιο πάνω), και παρατηρούν ότι η Ευρωπαϊκή Κοινότητα έχει την νομική προσωπικότητα και ότι ούτε αυτή ούτε τα όργανά της δεν εκπροσωπούν με οποιονδήποτε τρόπο τα Κράτη-μέλη.

Επικουρικά, τα εναγόμενα Κράτη υποστηρίζουν ότι η κοινοτική έννομη τάξη εξασφαλίζει σε κάθε περίπτωση τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Κατά συνέπεια, η αρχή της επικουρικότητας θα έπρεπε να αποκλείει οποιονδήποτε έλεγχο των επιδίκων πράξεων από το Δικαστήριο. Αναφέρονται στο σημείο αυτό στην υπόθεση *M. & Co. κατά Γερμανίας* (προσφυγή αριθ. 13258/87, απόφαση της Επιτροπής της 9 Φεβρουαρίου 1990, DR 67, σελ. 138), στην οποία η Επιτροπή είχε δεχθεί ότι τα Κράτη μπορούσαν να μεταβιβάσουν εξουσίες σε διεθνείς οργανώσεις υπό την προϋπόθεση ότι, μέσα στις συγκεκριμένες οργανώσεις, τα θεμελιώδη δικαιώματα απολαμβάνουν ανάλογης προστασίας. Η Επιτροπή είχε εκτιμήσει ότι οι Ευρωπαϊκές Κοινότητες, μέσω ορισμένων δηλώσεων όπως και μέσω της υφιστάμενης νομολογίας του ΔΕΚ, αναγνώριζαν τα θεμελιώδη δικαιώματα και εξασφάλιζαν τον έλεγχο και τον σεβασμό τους. Τα εναγόμενα Κράτη παρατηρούν ότι, μετά την απόφαση αυτή, οι

εγγυήσεις για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου, οι οποίες υπήρχαν μέσα στην κοινοτική έννομη τάξη, ενισχύθηκαν ακόμη περισσότερο με την συμπερίληψη μέσα στη συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης («η συνθήκη ΕΕ») των άρθρων 6 και 46 δ) που αναφέρονται ρητά στα θεμελιώδη δικαιώματα και ειδικά στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Τα εναγόμενα Κράτη υπογραμμίζουν ότι το ζήτημα της απαίτησης μιας τραπεζικής εγγύησης εν προκειμένω εξετάστηκε από τους Προέδρους του ΠΕΚ και του ΔΕΚ, και ούτε το ένα ούτε το άλλο από τα δικαστήρια αυτά, τα οποία παρουσίαζαν αμφότερα έναν αριθμό χαρακτηριστικών εξασφαλιστικών μιας δίκαιης δίκης, δεν δέχθηκε τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας εταιρίας.

Τα εναγόμενα Κράτη υποστηρίζουν εξάλλου ότι η προσφυγή είναι ουσιαστικά όμοια, με την έννοια του άρθρου 35 § 2 β) της Σύμβασης, με εκείνη που εξετάστηκε από το ΔΕΚ και ότι πρέπει να κηρυχθεί απαράδεκτη για τον λόγο αυτό. Θεωρούν εξάλλου ότι η υπόθεση είναι απαράδεκτη ως προφανώς αβάσιμη, με την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης, από την στιγμή που κατά τον κρίσιμο χρόνο η επί της ουσίας διαδικασία ούτως ή άλλως εκκρεμούσε ενώπιον ενός δικαιοδοτικού οργάνου σεβόμενου το άρθρο 6, ανεξάρτητα από την άρνηση της παραίτησης από την απαίτηση μιας τραπεζικής εγγύησης. Τα εναγόμενα Κράτη υποστηρίζουν τέλος ότι μία απόφαση για τη λήψη υπόψη της οικονομικής κατάστασης όχι μόνον της διωκόμενης εταιρίας αλλά και της πλειοψηφούσας μετόχου της συμβιβάζεται με το άρθρο 6 μέσα σε συνθήκες τέτοιες όπως οι προκείμενες, όπου υπάρχει κοινωνία συμφερόντων μεταξύ της μητέρας εταιρίας και των θυγατρικών της.

Αλλα επιχειρήματα υπέρ μιας κήρυξης του απαραδέκτου προβλήθηκαν από ένα ή περισσότερα εναγόμενα Κράτη. Ετσι, σύμφωνα με αυτά, η προσφεύγουσα εταιρία δεν είχε, κατά τον χρόνο κατάθεσης των παρατηρήσεων, κανένα δικαίωμα να θεωρεί τον εαυτό της θύμα της επικαλούμενης από την ίδια παραβίασης, αφού η

διαδικασία επί της ουσίας εκκρεμούσε πάντοτε τότε και, σε κάθε περίπτωση, η προσφεύγουσα εταιρία θα μπορούσε να εκταμιεύσει ή να εξεύρει τα κεφάλαια που απαιτούνταν για την πληρωμή του προστίμου. Ο τρόπος με τον οποίο το ΔΕΚ μεταχειρίζεται τις εταιρίες που αποτελούν τμήμα ενός ομίλου είναι ανάλογη προς τον τρόπο με τον οποίο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου έκρινε τους μετόχους. Η προσφεύγουσα εταιρία δεν υποστήριξε ενώπιον του ΠΕΚ ότι η μητρική της εταιρία εμποδιζόταν στο να την συνδράμει: κατά συνέπεια, η υπόθεση είναι απαράδεκτη λόγω μη εξάντλησης των εσωτερικών ενδίκων μέσων. Η εξέταση της παρούσας υπόθεσης χωρίς να δοθεί στα εναγόμενα Κράτη η ευκαιρία να κρίνουν τις αιτιάσεις μέσα στο πλαίσιο των δικών τους δικαστικών συστημάτων συνιστά άλλον έναν λόγο απαραδέκτου (αναφερόμενο και στην περίπτωση αυτή στην μη εξάντληση των εσωτερικών ενδίκων μέσων) και καταδεικνύει ότι είναι αδύνατο για το Δικαστήριο να κρίνει την υπόθεση.

Αναφερόμενα στην ακύρωση από το ΠΕΚ του προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα εταιρία, τα εναγόμενα Κράτη υποστηρίζουν ότι η διαδικασία ενώπιον του ΠΕΚ, όχι μόνον απλώς περατώθηκε, αλλά είχε μία κατάληξη απολύτως ικανοποιητική για την προσφεύγουσα: ως συνέπεια της απόφασης της 30 Σεπτεμβρίου 2003, η οποία έχει καταστεί ήδη τελεσίδικη, η τελευταία θα μπορούσε να προκαλέσει απόφαση επί όλων των αιτημάτων της αγωγής της, χωρίς να καταστεί θύμα οποιουδήποτε περιορισμού του δικαιώματός της πρόσβασης στη δικαιοσύνη. Επιπλέον, το πρόστιμο – το οποίο αποτελούσε ένα ουσιώδες στοιχείο του παραπόνου για την στέρηση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη – τελικά ακυρώθηκε. Δεν υπήρξε λοιπόν καμία πράξη ή παράλειψη της οποίας η προσφεύγουσα εταιρία να υπέστη ατομικά τα αποτελέσματα και, ακόμη και αν κάποτε είχε την ιδιότητα του «θύματος» μιας παραβίασης της Σύμβασης, δεν την έχει πλέον. Το άρθρο 34 της Σύμβασης δεν προβλέπει την δυνατότητα των «υποθετικών» θυμάτων να καταθέτουν προσφυγές.

B. Τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας εταιρίας

Η προσφεύγουσα εταιρία παραδέχεται ότι οι πράξεις της ΕΚ δεν μπορούν να προσβληθούν ως τέτοιες ενώπιον του Δικαστηρίου, αλλά υποστηρίζει ότι τα Κράτη-μέλη της ΕΚ δεν θα μπορούσαν να αποκτήσουν, μεταβιβάζοντας εξουσίες στους θεσμούς της ΕΚ, την δυνατότητα να διαφύγουν από το σύστημα του δικαστικού ελέγχου της Σύμβασης. Οι εν λόγω μεταβίβαση και διάβρωση του συστήματος της Σύμβασης είναι, κατά την προσφεύγουσα εταιρία, είναι αντίθετες προς τις υποχρεώσεις που βαρύνουν τα Κράτη δυνάμει του διεθνούς δικαίου. Όταν ένα Κράτος μεταβιβάζει την εξουσία της άσκησης των κυριαρχικών δικαιωμάτων του, δεν μεταβιβάζει την κυριαρχία του, γιατί ένα Κράτος δεν μπορεί να απαλλαγεί από την ευθύνη του έναντι του λαού.

Η προσφεύγουσα εταιρία διακρίνει την παρούσα υπόθεση από την παλαιά υπόθεση *CFDT κατά Γαλλίας* (πιο πάνω αναφερόμενη) για τον λόγο ότι η τελευταία αφορούσε την εσωτερική σφαίρα της Κοινότητας και δεν έθιγε ένα Κράτος-μέλος που θα είχε μεταβιβάσει αρμοδιότητες για την διαχείριση ενός συγκεκριμένου θέματος σε μία αρχή, η οποία θα είχε τότε ασκήσει τις αρμοδιότητες αυτές μέσα στην εσωτερική έννομη τάξη.

Η προσφεύγουσα εταιρία δεν δέχεται ότι η πιο πάνω απόφαση *M. & Co. κατά Γερμανίας* μπορεί να ερμηνευθεί ως έχουσα καθιερώσει απλώς έναν συνολικό έλεγχο του νομικού συστήματος της Κοινότητας: ένας τέτοιος έλεγχος θα ήταν κατ'αυτήν απολύτως αυθαίρετος. Κατά την προσφεύγουσα εταιρία, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να καθορίζει σε κάθε περίπτωση αν υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης και μία απαίτηση απόδειξης της ύπαρξης «σαφών ενδείξεων» της έλλειψης «ανάλογης προστασίας» θα επέβαλλε δυσχερείς υποκειμενικές εκτιμήσεις εκτός του προσήκοντος συστήματος αντιμωλία εκδίκασης μέσα στο οποίο διενεργείται ο έλεγχος των ατομικών περιπτώσεων. Στην πιο πάνω

υπόθεση *Matthews κατά Ηνωμένου Βασιλείου* (§§ 33 και 34), το Δικαστήριο μπορεί να επανήλθε στο δόγμα της «ανάλογης προστασίας» δηλώνοντας ότι οι κανόνες κοινοτικού δικαίου πρέπει να είναι σύμφωνοι προς την Σύμβαση και το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ελέγχει την καλή εφαρμογή της Σύμβασης από την Κοινότητα. Η προσφεύγουσα εταιρία θεωρεί εξάλλου ότι η υπόθεση αυτή δεν εκτείνει τα αποτελέσματά της μόνον στο πρωτογενές δίκαιο, το οποίο δεν μπορεί να αμφισβητηθεί ενώπιον των οργάνων της Κοινότητας, εφόσον μία παρόμοια διάκριση θα συνεπαγόταν διαφορετικά επίπεδα προστασίας των δικαιωμάτων τους ανθρώπου σύμφωνα με ένα τυπικό κριτήριο: εκείνο του αν ο αμφισβητούμενος κανόνας ή η πράξη προέρχεται ή όχι από το πρωτογενές δίκαιο της Κοινότητας. Μία τέτοια προσέγγιση θα δημιουργούσε ένα σημαντικό έλλειμμα στην προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Η προσφεύγουσα εταιρία αμφισβητεί ότι η υπόθεση που εξετάστηκε στο Στρασβούργο είναι ουσιαδώς η ίδια με εκείνη που εκδικάστηκε στο Λουξεμβούργο και, κατά τον χρόνο κατάθεσης των παρατηρήσεών της, υποστήριζε, αναφορικά με το ζήτημα της ιδιότητας του «θύματος», ότι η είσπραξη του προστίμου ήταν επικείμενη. Σε ό,τι αφορά την εξάντληση των εσωτερικών ενδίκων μέσων, υπογραμμίζει ότι το ζήτημα που σχετίζεται με την πλειοψηφούσα μέτοχό της, την εταιρία Hanjin, δεν ήταν το αν η τελευταία ήταν σε θέση να βοηθήσει, αλλά αν είχε την διάθεση να το πράξει.

Ως προς την ουσία, η προσφεύγουσα εταιρία υπογραμμίζει ότι το δικαίωμα πρόσβασης στην δικαιοσύνη δεν θα μπορούσε να περιοριστεί στην απλή ευχέρεια της κατάθεσης μιας αγωγής: μέσα στο πλαίσιο της παρούσας υπόθεσης, το δικαίωμα αυτό θα έπρεπε να περιλαμβάνει την ολοκλήρωση της διαδικασίας πριν από την επιβολή της κύρωσης. Κρίνει άδικη την λήψη υπόψη των πόρων συγγενών εταιριών για την εκτίμηση του αν πρέπει να υπάρξει παραίτηση από την απαίτηση της τραπεζικής εγγύησης, δεδομένου ότι μία τέτοια λήψη υπόψη δεν του φαίνεται ότι

υπηρετεί οποιοδήποτε δημόσιο συμφέρον. Για παράδειγμα, αν η προσφεύγουσα εταιρία έπρεπε να παύσει τις δραστηριότητές της κατόπιν του προστίμου, η Κοινότητα, με την ιδιότητα του μη ενυπόθηκου δανειστή, δεν θα είχε σε κάθε περίπτωση εισπράξει τα εν λόγω χρήματα και πάνω από 500 εργαζόμενοι, κατανεμημένοι σχεδόν παντού μέσα στον κόσμο, θα έχαναν την εργασία τους, από τους οποίους οι 285 στην Βρέμη. Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει επίσης ότι η Hanjin και η ίδια αποτελούν διακεκριμένα νομικά πρόσωπα στην δε εταιρία Hanjin είχε επίσης επιβληθεί ένα πρόστιμο.

Η προσφεύγουσα εταιρία δεν βλέπει κανένα λόγο για την μη αναστολή της είσπραξης προστίμων όταν εκκρεμεί μία προσφυγή. Σημειώνει ότι μέσα στα ευρωπαϊκά νομικά συστήματα όπου η αναστολή δεν είναι αυτόματη (τα συστήματα της Σουηδίας, της Ισπανίας και της Γαλλίας), υπάρχει ένας αυστηρός διαχωρισμός μεταξύ της αρχής που είναι αρμόδια για την έρευνα και εκείνης που είναι αρμόδια να επιβάλλει ένα πρόστιμο.

Σε ό,τι αφορά την ακύρωση από το ΠΕΚ του προστίμου που της είχε επιβληθεί, η προσφεύγουσα εταιρία σημειώνει ότι ένα μέτρο δεν χρειάζεται να εκτελεστεί για να αποτελέσει μία παραβίαση της Σύμβασης και ότι, όπου ακυρώνεται ένα μέτρο το οποίο παρουσιάζεται να παραβιάζει την Σύμβαση (ακόμη και αν δεν έχει εκτελεστεί), η ποιότητα του «θύματος» της προσφεύγουσας εξαφανίζεται μόνον αν οι εθνικές αρχές έχουν αναγνωρίσει την ύπαρξη μιας παραβίασης και επανορθώσει τις τυχόν προκληθείσες ζημιές. Η προσφεύγουσα εταιρία παραπέμπει για καθένα από τα σκέλη του επιχειρήματός της στη νομολογία του Δικαστηρίου: κατ'αυτήν, στην απόφασή της *Soering κατά Ηνωμένου Βασιλείου* της 7 Ιουλίου 1989, το Δικαστήριο αναγνώρισε ότι ο προσφεύγων μπορούσε να ισχυριστεί ότι ήταν θύμα μιας παραβίασης της Σύμβασης πριν ακόμη να εκτελεστεί η ένδικη απόφαση έκδοσης (série A no. 161, §§ 87, 90 και 92). Στην απόφασή του *Dalban κατά Ρουμανίας* της 27 Ιουνίου 2000, το Δικαστήριο έκρινε εξάλλου ότι μία

απόφαση ή ένα μέτρο που ευνοεί έναν προσφεύγοντα δεν αποστερεί τον ενδιαφερόμενο από την ιδιότητα του «θύματος» παρά μόνον αν οι εθνικές αρχές έχουν αναγνωρίσει και στη συνέχεια θεραπεύσει την παραβίαση της Σύμβασης (*Recueil des arrêts et decisions* 1999-VI, σελ. 236, § 44). Η προσφεύγουσα εταιρία υπογραμμίζει ότι, εν προκειμένω, αντί να αναγνωρίσουν και στη συνέχεια να θεραπεύσουν την παραβίαση της Σύμβασης, οι κοινοτικές αρχές και τα εναγόμενα Κράτη όχι μόνον αρνήθηκαν την ύπαρξή της, αλλά επίσης απέρριψαν την ίδια την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να επιληφθεί της υπόθεσης. Ισχυρίζεται ότι δεν είχε δικαίωμα σε οποιαδήποτε αποζημίωση για την εύθραυστη κατάστασή της, η οποία σημαδεύτηκε από τον διαρκή κίνδυνο μιας πτωχευτικής διαδικασίας και από την σημαντική αρνητική διαφήμιση που συνδυάστηκε με αυτήν. Σημειώνει τέλος την κατάσταση από την άποψη των εξόδων: αν η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου περατωνόταν τώρα, δεν θα μπορούσε να εισπράξει τίποτα από τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε για την κατάθεση της προσφυγής της ενώπιον του Δικαστηρίου.

Γ. Παρατηρήσεις των παρεμβαινόντων

1. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, συντασσόμενη με την άποψη των εναγομένων Κρατών, υπέβαλε στο Δικαστήριο συμπληρωματικές παρατηρήσεις πάνω στον τρόπο με τον οποίο τα θεμελιώδη δικαιώματα τηρούνται και εφαρμόζονται από τα όργανα της Κοινότητας. Υποστηρίζει και η ίδια ότι η προσέγγιση που ακολουθήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στην υπόθεση *M. & Co. κατά Γερμανίας* είναι ορθή, αφού τα Κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι υπεύθυνα για την διαδικασία ενώπιον του ΠΕΚ και του ΔΕΚ, με την έννοια ότι πρέπει να επαγρυπνούν ώστε αυτά να προσφέρουν μία ανάλογη προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων κατά την εκδίκαση των υποθέσεων των οποίων επιλαμβάνονται.

Προσθέτει ότι, από την στιγμή που μία τέτοια προστασία υφίσταται γενικώς, τα Κράτη-μέλη δεν είναι υπεύθυνα για τον τρόπο με τον οποίο τα εν λόγω δικαιοδοτικά όργανα κρίνουν και τέμνουν τα ζητήματα τα σχετικά με τα θεμελιώδη δικαιώματα στις ατομικές υποθέσεις. Υπό το φως των παρατηρήσεων της πάνω στον τρόπο με τον οποίο η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εξασφαλίζεται μέσα στην Κοινότητα, υποστηρίζει ότι η προσφυγή είναι ασυμβίβαστη προς τις διατάξεις της Σύμβασης.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θεωρεί εξάλλου ότι, ακόμη και αν το Δικαστήριο μπορεί να επιληφθεί του διατυπωθέντος παραπόνου, αυτό πρέπει να αποφασίσει την συμβατότητα της επίδικης διαδικασίας προς το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης. Υπογραμμίζει ότι το κοινοτικό δίκαιο προβλέπει έναν διοικητικό μηχανισμό, ο οποίος επιτρέπει στην Επιτροπή να αναστείλει την είσπραξη προστίμων αν παρασχεθεί τραπεζική εγγύηση, καθώς και έναν δικαιοδοτικό μηχανισμό, ο οποίος επιτρέπει την προσφυγή κατά μιας άρνησης της αναστολής και μέσα στο πλαίσιο του οποίου το ΠΕΚ ή το ΔΕΚ μπορούν να άρουν την υποχρέωση της παροχής μιας τραπεζικής εγγύησης αν η εταιρία αποδείξει ότι είναι σε αδυναμία να ανταποκριθεί. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποστηρίζει επίσης ότι η λήψη υπόψη των πόρων της μητρικής εταιρίας της προσφεύγουσας διατηρεί μία ορθή ισορροπία μεταξύ του συμφέροντος της επιχείρησης να αποφύγει μία άμεση πληρωμή του προστίμου και του δημοσίου συμφέροντος να φροντίζει ώστε, αν το πρόστιμο δεν πληρωθεί αμέσως, να υπάρχει τουλάχιστον μία εγγύηση ότι αυτό θα πληρωθεί οριστικά αν επικυρωθεί από τα δικαστήρια. Ο κανόνας που επιβάλλει να λαμβάνεται υπόψη η οικονομική κατάσταση της μητρικής εταιρίας αναγνωρίζει και την οικονομική πραγματικότητα μιας εταιρίας ελεγχόμενης από μία μητρική συμμετοχική εταιρία (*holding*).

Αναφερόμενη στην απόφαση του ΠΕΚ που έθεσε οριστικά τέλος στην διαδικασία ενώπιον των κοινοτικών δικαστηρίων, η Ευρωπαϊκή

Επιτροπή θεωρεί ότι, από την στιγμή που το πρόστιμο ακυρώθηκε, χωρίς η προσφεύγουσα εταιρία να αναγκαστεί ποτέ να το πληρώσει, μετά από μία διαδικασία απολύτως δικαιοδοτική, δεν υπάρχει πλέον καμία παραβίαση της οποίας η προσφεύγουσα εταιρία να μπορεί να ισχυριστεί ότι έπεσε θύμα. Προς τούτο πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ των υποθέσεων στις οποίες συμβαίνουν γεγονότα που μπορούν να θεωρηθούν ως επανορθωτικές της προκληθείσας από μία τετελεσμένη παραβίαση ζημίας και εκείνων στις οποίες η παραβίαση δεν πραγματοποιείται ποτέ. Στην πρώτη περίπτωση, η νομολογία του Δικαστηρίου απαιτεί τόσο την αναγνώριση της παραβίασης όσο και μία προσήκουσα επανόρθωση. Στην δεύτερη, δεν υπάρχει καμία παραβίαση που να απαιτεί επανόρθωση.

2. Το CCBE

Το CCBE υποστηρίζει ότι τα θεμελιώδη δικαιώματα του ανθρώπου δεν προστατεύονται επαρκώς μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Θεωρεί ότι, συνδυαζόμενη με το γεγονός ότι κατά τρόπο γενικό οι ιδιώτες δεν νομιμοποιούνται να προσβάλουν τις πράξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η αδυναμία της προσφυγής ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αποκαλύπτει μεγάλα κενά στην έννομη προστασία μέσα στην Ένωση. Τα κενά αυτά θα επιδεινώνονται με κάθε επέκταση της συνθήκης ΕΚ και της συνθήκης ΕΕ.

3. Η ΑΕJΕ

Η ΑΕJΕ υποστηρίζει ότι μία μεταβίβαση εξουσιών από ένα Κράτος-μέλος υπέρ της ΕΚ δεν μπορεί να αποκλείσει την ευθύνη του εν λόγω Κράτους έναντι της Σύμβασης σε ό,τι αφορά την άσκηση των μεταβιβασθεισών εξουσιών, και, λαμβανομένου υπόψη του περιορισμένου χαρακτήρα, σε σχέση με αυτό που είναι μέσα στις εθνικές διαδικασίες, των δικαιωμάτων της άμυνας μέσα στο πλαίσιο της

εφαρμοστέας στις υποθέσεις ανταγωνισμού μέσα στην ΕΚ διαδικασία, οι κοινοτικές διαδικασίες δεν μπορούν να εκληφθούν ως προσφέρουσες μία «ανάλογη προστασία». Η ΑΕJΕ εκτιμά ότι η επίδικη διαδικασία είχε εν προκειμένω ποινική φύση. Εύχεται να βεβαιωθεί ότι οι νέοι διαδικαστικοί κανόνες που εξετάζονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να ικανοποιούν πλήρως τις επιταγές του άρθρου 6 της Σύμβασης.

4. Η FIDH

Η FIDH θεωρεί ότι είναι ταυτόχρονα αναγκαίο και δικαιολογημένο να βεβαιωθεί ότι τα Κράτη-μέλη της Σύμβασης παραμένουν υποχρεωμένα να ανταποκρίνονται στο σύνολο των συνεπειών που μπορούν να προκύψουν από την υιοθέτηση ορισμένων πράξεων από διεθνείς οργανισμούς τους οποίους έχουν θεσπίσει και στους οποίους έχουν μεταβιβάσει ορισμένες αρμοδιότητες. Δυνάμει των γενικών κανόνων του διεθνούς δημοσίου δικαίου, ένα Κράτος δεν θα μπορούσε να διαφύγει από την διεθνή ευθύνη του συνάπτοντας, με διάφορα Κράτη, διαδοχικές συμφωνίες που αναφέρονται πάνω στο ίδιο ζήτημα. Η βεβαίωση μιας ευθύνης των Κρατών-μελών μιας διεθνούς οργάνωσης για την συστατική συνθήκη της επισύρει την βεβαίωση μιας ευθύνης των ιδίων Κρατών για τις αποφάσεις που υιοθετούνται από την οργάνωση κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων, οι οποίες της παρέχονται από την συνθήκη.

5. Η CIJ

Η CIJ εκτιμά ότι το Δικαστήριο πρέπει να δεχθεί το ενδεχόμενο μιας ευθύνης των Κρατών-μελών για τις πράξεις των οργάνων των διεθνών οργανώσεων των οποίων είναι μέλη. Θα ήταν απαράδεκτο να μπορούν οι παραβιάσεις των θεμελιωδών δικαιωμάτων να παραμείνουν χωρίς επανόρθωση για τον απλό λόγο ότι ο δράστης τους θα ήταν ένα διεθνές όργανο καθιερωμένο από ένα Κράτος και όχι το ίδιο το Κράτος.

Θα έπρεπε να αποφευχθεί το να μπορούν τα Κράτη να αποστούν των υποχρεώσεών τους μεταβιβάζοντας εξουσίες σε διεθνείς οργανώσεις. Η θεωρία της «ανάλογης προστασίας» που εφαρμοζόταν την εποχή εκείνη από την Επιτροπή θα πρέπει να εγκαταλειφθεί, λαμβανομένης υπόψη της έλλειψης σαφήνειας αναφορικά με τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να εφαρμόζεται σε έναν αριθμό περιπτώσεων.

Δ. Η εκτίμηση του Δικαστηρίου

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης, μπορεί να επιληφθεί μιας προσφυγής οποιουδήποτε φυσικού προσώπου, οποιασδήποτε μη κυβερνητικής οργάνωσης ή οποιασδήποτε ομάδας ιδιωτών «που ισχυρίζεται ότι είναι θύμα μιας παραβίασης» από ένα από τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη των δικαιωμάτων τα οποία αναγνωρίζονται από την Σύμβαση ή τα Πρωτόκολλά της.

Προς τούτο, επιβεβαιώνει και πάλι ότι το άρθρο 34 επιβάλλει να μπορεί ένας προσφεύγων ιδιώτης να ισχυριστεί ότι έχει πράγματι ζημιωθεί από την επικαλούμενη παραβίαση (*Klass et autres κατά Γερμανίας*, απόφαση της 6 Σεπτεμβρίου 1978, série A no. 28, σελ. 17-18, § 33). Σε αρκετές υποθέσεις έχει δεχθεί εν τούτοις ότι ένας προσφεύγων μπορεί να είναι εν δυνάμει θύμα. Αυτό συμβαίνει για παράδειγμα όταν ο ενδιαφερόμενος δεν είναι σε θέση να αποδείξει ότι η προσβαλλόμενη νομοθεσία εφαρμόστηκε πράγματι σε αυτόν, εξαιτίας της μυστικής φύσεως των μέτρων που επιτρέπει, όταν ένας νόμος που απαγορεύει τις ομοφυλοφιλικές πράξεις μπορεί να εφαρμοστεί σε μία συγκεκριμένη κατηγορία του πληθυσμού περιλαμβάνουσα τον προσφεύγοντα και όταν η απέλαση ενός αλλοδαπού έχει διαταχθεί αλλά δεν έχει εκτελεστεί και η εκτέλεση του μέτρου θα εξέθετε τον ενδιαφερόμενο στον κίνδυνο να υποστεί στην χώρα προορισμού μεταχείριση αντίθετη προς το άρθρο 3 ή μία προσβολή των δικαιωμάτων του των απορρεόντων από το άρθρο 8 της Σύμβασης. Εν

τούτοις, για να μπορεί να ισχυριστεί ένας προσφεύγων ότι υπήρξε θύμα μιας τέτοιας κατάστασης, πρέπει να προσκομίσει λογικές και πειστικές αποδείξεις της πιθανότητας επέλευσης μιας παραβίασης της οποίας αυτός θα υφίστατο προσωπικά τα αποτελέσματα. Απλές υποψίες ή συμπεράσματα δεν αρκούν προς τούτο (βλέπε γενικά ως προς τούτο *Segi et Gestoras Pro-Amnistia et autres κατά Αυστρίας, Βελγίου, Δανίας, Φινλανδίας, Γαλλίας, Γερμανίας, Ελλάδας, Ιρλανδίας, Ιταλίας, Λουξεμβούργου, Ολλανδίας, Πορτογαλίας, Ισπανίας, Σουηδίας και Ηνωμένου Βασιλείου* (déc.), αριθ. 6422/02 και 9916/02, CEDH 2002-V, μαζί με τις αναφορές που περιλαμβάνει η απόφαση αυτή, και ειδικότερα στις αποφάσεις *Klass et autres κατά Γερμανίας*, η οποία αναφέρεται πιο πάνω, και *Soering κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, η οποία επίσης αναφέρεται πιο πάνω, καθώς και στην απόφαση *Tauira et autres κατά Γαλλίας*, αριθ. 28204/95, η οποία εκδόθηκε από την Επιτροπή στις 4 Δεκεμβρίου 1995, DR 83-B, σελ. 130).

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει εξάλλου ότι, στις υποθέσεις που έχουν εξεταστεί από αυτό μέχρι σήμερα, δεν χρειάστηκε ποτέ να ασχοληθεί με γεγονότα που συνέβησαν μετά από εκείνα που απετέλεσαν την πηγή των παραπόνων. Κάτω από τις συνθήκες αυτές, το ζήτημα που τίθεται είναι το αν ο προσφεύγων έχει απωλέσει ή όχι την ιδιότητα του «θύματος». Έτσι, στην υπόθεση *Dalban κατά Ρουμανίας*, η επίδικη καταδίκη είχε ακυρωθεί συνεπεία μιας αίτησης υπέρ του νόμου που κατατέθηκε από τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου. Το Δικαστήριο βεβαίωσε εκ νέου ότι «μία απόφαση ή ένα μέτρο που ευνοεί τον προσφεύγοντα δεν αρκεί καταρχήν για να του αφαιρεθεί η ιδιότητα του «θύματος» παρά μόνον αν οι εθνικές αρχές έχουν αναγνωρίσει, ρητά ή επί της ουσίας, και στη συνέχεια θεραπεύσει την παραβίαση της Σύμβασης». Λαμβανομένων υπόψη των γεγονότων της υπόθεσης, το Δικαστήριο καταλήγει ότι η παραβίαση είχε αναγνωριστεί αλλά δεν είχε θεραπευθεί επαρκώς (απόφαση της 28 Σεπτεμβρίου 1999, *Recueil des arrêts et decisions* 1999-VI, σελ. 236, § 44, με την παραπομπή που

περιλαμβάνει). Στην υπόθεση *Constantinescu κατά Ρουμανίας*, το Δικαστήριο έκρινε ότι η αθώωση του προσφεύγοντος –και εδώ μετά από μία διαδικασία που είχε επανεισαχθεί αφού μία πρώτη καταδίκη είχε καταστεί τελεσίδικη– δεν συνιστούσε ούτε μία αναγνώριση της διαπραχθείσας παραβίασης ούτε μία επαρκή αποκατάσταση (απόφαση της 27 Ιουνίου 2000, *Recueil des arrêts et décisions* 2000-VIII, σελ. 38, §§ 42-43).

Το Δικαστήριο σημειώνει ότι τα παραδείγματα της νομολογίας που μνημονεύονται στις δύο προηγούμενες παραγράφους είναι ανεξάρτητα το ένα από το άλλο. Το πρώτο αφορά την φύση και το εύρος των προϋποθέσεων που ένας προσφεύγων πρέπει να πληροί για να μπορεί να ισχυριστεί ότι είναι θύμα μιας παραβίασης της Σύμβασης και τον έλεγχο της συμπλήρωσης των προϋποθέσεων αυτών. Το δεύτερο σχετίζεται με το ζήτημα του αν, σε μία περίπτωση κατά την οποία η επικαλούμενη παραβίαση έχει ήδη λάβει χώρα, επακόλουθα γεγονότα μπορούν να κάνουν τον προσφεύγοντα να απωλέσει την ιδιότητα του «θύματος» και, αν ναι, κάτω από ποιες προϋποθέσεις.

Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι η παρούσα υπόθεση αναφέρεται σε μία διαδικασία που δεν είχε περατωθεί κατά τον χρόνο της κατάθεσης της προσφυγής. Το κύριο παράπονο ελκόταν από μία στέρηση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη. Η προσφεύγουσα εταιρία υποστήριζε ότι, αν το πρόστιμο που της είχε επιβληθεί είχε εισπραχθεί πριν να έχει η διαδικασία την δικαστική κατάληξή της, θα έπρεπε να κριθεί ότι έχει στερηθεί της πρόσβασης στη δικαιοσύνη. Επικαλέστηκε προς τούτο, επί της ουσίας, την νομολογία *Segi et Gestoras Pro-Amnistia et autres* που αναφέρεται πιο πάνω, υποστηρίζοντας ότι είχε προσκομίσει λογικές και πειστικές αποδείξεις του ενδεχομένου επέλευσης μιας παραβίασης της οποίας θα υφίστατο προσωπικά τις συνέπειες.

Όπως προκύπτει από τα μεταγενέστερα γεγονότα, η προσφεύγουσα εταιρία δεν εξόφλησε το πρόστιμό της ούτε εκουσίως ούτε κατόπιν αναγκαστικής εκτέλεσης και, όχι μόνον εξετάστηκε η

προσφυγή την οποία είχε ασκήσει η ίδια κατά της απόφασης της Επιτροπής, αλλά κατέληξε (όπως άλλωστε και εκείνες που είχαν ασκηθεί από τις άλλες εταιρίες) στην τελεσίδικη ακύρωση του προστίμου.

Ετσι, τα περιστατικά της παρούσας υπόθεσης δεν ήταν ποτέ ικανά να επιτρέψουν στην προσφεύγουσα εταιρία να ισχυριστεί ότι είναι θύμα μιας παραβίασης των δικαιωμάτων της που απορρέουν από την Σύμβαση. Όταν εκδόθηκε η «τελεσίδικη απόφαση» της υπόθεσης, ήτοι η απόφαση του ΠΕΚ της 30 Σεπτεμβρίου 2003, ήταν σαφές ότι η προσφεύγουσα εταιρία δεν μπορούσε να προσκομίσει «λογικές και πειστικές» αποδείξεις του ενδεχομένου επέλευσης μιας παραβίασης της οποίας θα υφίστατο προσωπικά τις συνέπειες, αφού και την ημερομηνία αυτή ο φόβος της να αντιμετωπίσει την είσπραξη του προστίμου πριν από την εξέταση της υπόθεσης επί της ουσίας από το ΠΕΚ είχε, με βεβαιότητα, καταστεί άνευ αντικειμένου.

Επεται, ανεξάρτητα από την βασιμότητα των άλλων επιχειρημάτων που προβλήθηκαν εν προκειμένω, ότι η προσφεύγουσα εταιρία δεν μπορεί να ισχυριστεί ότι είναι θύμα μιας παραβίασης της Σύμβασης με την έννοια του άρθρου 34 της Σύμβασης και ότι η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί, σύμφωνα με το άρθρο 34 και το άρθρο 35 §§ 3 και 4 της Σύμβασης.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο, ομόφωνα,

Κηρύσσει την προσφυγή απαράδεκτη.

(υπογραφή)

Luzius WILDHABER

Πρόεδρος

(υπογραφή)

Paul MAHONEY

Γραμματέας

Παράρτημα

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΕΚΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΩΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΝ

Αυστρία	κύριος H. Winkler, εκπρόσωπος της Κυβέρνησης, Ομοσπονδιακό Υπουργείο Εξωτερικών
Βέλγιο	κύριος C. Debrulle, εκπρόσωπος της Κυβέρνησης, Ομοσπονδιακή Δημόσια Διοίκηση – Δικαιοσύνη
Δανία	κύριος H. Klingenberg, εκπρόσωπος της Κυβέρνησης, Υπουργείο Εξωτερικών
Φινλανδία	κύριος A. Kosonen, εκπρόσωπος της Κυβέρνησης, Υπουργείο Εξωτερικών
Γαλλία	κύριος R. Abraham, εκπρόσωπος της Κυβέρνησης, Υπουργείο Εξωτερικών
Γερμανία	κύριος K. Stoltenberg, εκπρόσωπος της Κυβέρνησης, Ομοσπονδιακό Υπουργείο Δικαιοσύνης
Ελλάδα	κύριος E. Βολάνης, εκπρόσωπος της Κυβέρνησης, Νομικό Συμβούλιο του Κράτους
Ιρλανδία	κυρία D. McQuade, συνεκπρόσωπος της Κυβέρνησης, Υπουργείο Εξωτερικών
Ιταλία	κύριος F. Crisafulli, συνεκπρόσωπος της Κυβέρνησης, Υπουργείο Εξωτερικών

- Λουξεμβούργο κύριος L. Delvaux, εκπρόσωπος της Κυβέρνησης,
Υπουργείο Εξωτερικών
- Ολλανδία κυρία J. Schukking, εκπρόσωπος της Κυβέρνησης,
Υπουργείο Εξωτερικών
- Πορτογαλία κύριος J.M. da Silva Miguel, εκπρόσωπος της
Κυβέρνησης, Υπουργείο Δικαιοσύνης
- Ισπανία κύριος I. Blasco Lozano, εκπρόσωπος της
Κυβέρνησης, Υπουργείο Δικαιοσύνης
- Σουηδία κυρία E. Jagander, εκπρόσωπος της Κυβέρνησης,
Υπουργείο Εξωτερικών
- Ηνωμένο Βασίλειο κύριος J. Granger, εκπρόσωπος της Κυβέρνησης,
Υπουργείο Εξωτερικών και Κοινοπολιτείας

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου
εγγράφου από τα γαλλικά.

Αθήνα, 19 Απριλίου 2004

Ο μεταφραστής

Αλέξανδρος Πετρουσόπουλος